

Rapport

Een nabestaande wacht op antwoord

Een onderzoek naar de behandelduur van een aanvraag op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw).

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over de Sociale Verzekeringsbank te Amstelveen en het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen te Amsterdam gegrond.

Datum: 25 april 2017

Rapportnummer: 2017/057

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
Wat is de klacht?	2
Wat ging er aan de klacht vooraf?	3
Wat was de klacht bij de SVB?	3
Wat was de aanleiding voor de klacht bij de Nationale ombudsman?	3
Wat heeft de Nationale ombudsman onderzocht?	3
Wat is het oordeel van de Nationale ombudsman?	6
Bijlagen/achtergrondinformatie	11
De bevindingen	11
Hoe reageerde de heer Fazor?	19
Hoe reageerde de SVB?	19
Hoe reageerde het UWV?	19
Relevante literatuur en wet- en regelgeving	20

SAMENVATTING

Na het overlijden van haar man dient mevrouw Fazor (fictieve naam) op 21 november 2014 een aanvraag in voor een Anw-uitkering (Algemene nabestaandenwet) bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB). Omdat haar mate van arbeidsongeschiktheid moet worden bepaald schakelt de SVB het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) in, dat hiervoor de expertise in huis heeft. Daarnaast woont mevrouw Fazor in Marokko, en heeft zij bij deze aanvraag ook te maken met de Caisse Nationale de Sécurité Sociale (CNSS). De CNSS is de Marokkaanse sociale zekerheidsinstantie die medische keuringen uitvoert voor het UWV. De keuring laat echter lang op zich wachten. Ondanks diverse keren navraag door de zoon van mevrouw Fazor en een klacht over de behandelduur en informatieverstrekking duurt het - vanaf ontvangst van de aanvraag bij het UWV - bijna een jaar voordat de medische beoordeling daadwerkelijk plaatsvindt. De SVB zegt hiervoor afhankelijk te zijn van het UWV en schort vier maal de wettelijke behandeltermijn op. Het UWV laat weten dat er bij de CNSS capaciteitsproblemen zijn, waardoor een keuringsdatum voor mevrouw Fazor alsmaar uitbleef. Uiteindelijk vindt de medische beoordeling plaats op 11 februari 2016 en wordt de Anw-aanvraag door de SVB toegekend op 31 mei 2016.

WAT IS DE KLACHT?

Verzoeker klaagt erover dat de behandeling van de Anw-aanvraag van zijn moeder erg lang heeft geduurd.

WAT GING ER AAN DE KLACHT VOORAF?

De moeder van de heer Fazor woont in Marokko. Zij heeft op 21 november 2014 bij de Sociale Verzekeringsbank (SVB) een Anw-uitkering (uitkering op grond van de Algemene nabestaandenwet) aangevraagd, na het overlijden van haar man op 26 december 2013. Bij deze aanvraagprocedure speelt het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen (UWV) een belangrijke rol omdat in dit geval het UWV de mate van arbeidsongeschiktheid van mevrouw Fazor dient vast te stellen. Daarom stuurt de SVB begin januari 2015 een brief naar het UWV met het verzoek om een onderzoek te doen naar de arbeidsongeschiktheid van mevrouw Fazor. Het UWV voert het medisch onderzoek en de beschrijving van het functioneren echter niet zelf uit maar besteedt deze uit aan het Marokkaanse Fonds voor de Sociale Zekerheid, de Caisse Nationale de Sécurité Sociale (CNSS). Dit is vastgelegd in het administratief akkoord, gebaseerd op het sociale zekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko. Eén van de taken van de CNSS is het uitvoeren van medische onderzoeken.

WAT WAS DE KLACHT BIJ DE SVB?

De klacht, die de heer Fazor op 24 maart 2015 bij de SVB indiende, richtte zich op de lange behandelduur van de Anw-aanvraag en het gebrek aan voortgangsinformatie over de aanvraag van zijn moeder. Op 1 april 2015 handelde de SVB de klacht van de heer Fazor schriftelijk af. De SVB liet hem weten in afwachting te zijn van het medisch advies van het UWV. Zonder dit advies was het voor de SVB niet mogelijk een beslissing te nemen. Daarom vond de SVB de klacht niet gegrond.

WAT WAS DE AANLEIDING VOOR DE KLACHT BIJ DE NATIONALE OMBUDSMAN?

Omdat de SVB begin januari 2016 nog steeds geen beslissing had genomen op de Anw-aanvraag van zijn moeder dient de heer Fazor een klacht in bij de Nationale ombudsman. Bij moeder en zoon heerst vooral onduidelijkheid over de voortgang van de aanvraag Anw en daarom willen zij graag weten wat de stand van zaken is.

WAT HEEFT DE NATIONALE OMBUDSMAN ONDERZOCHT?

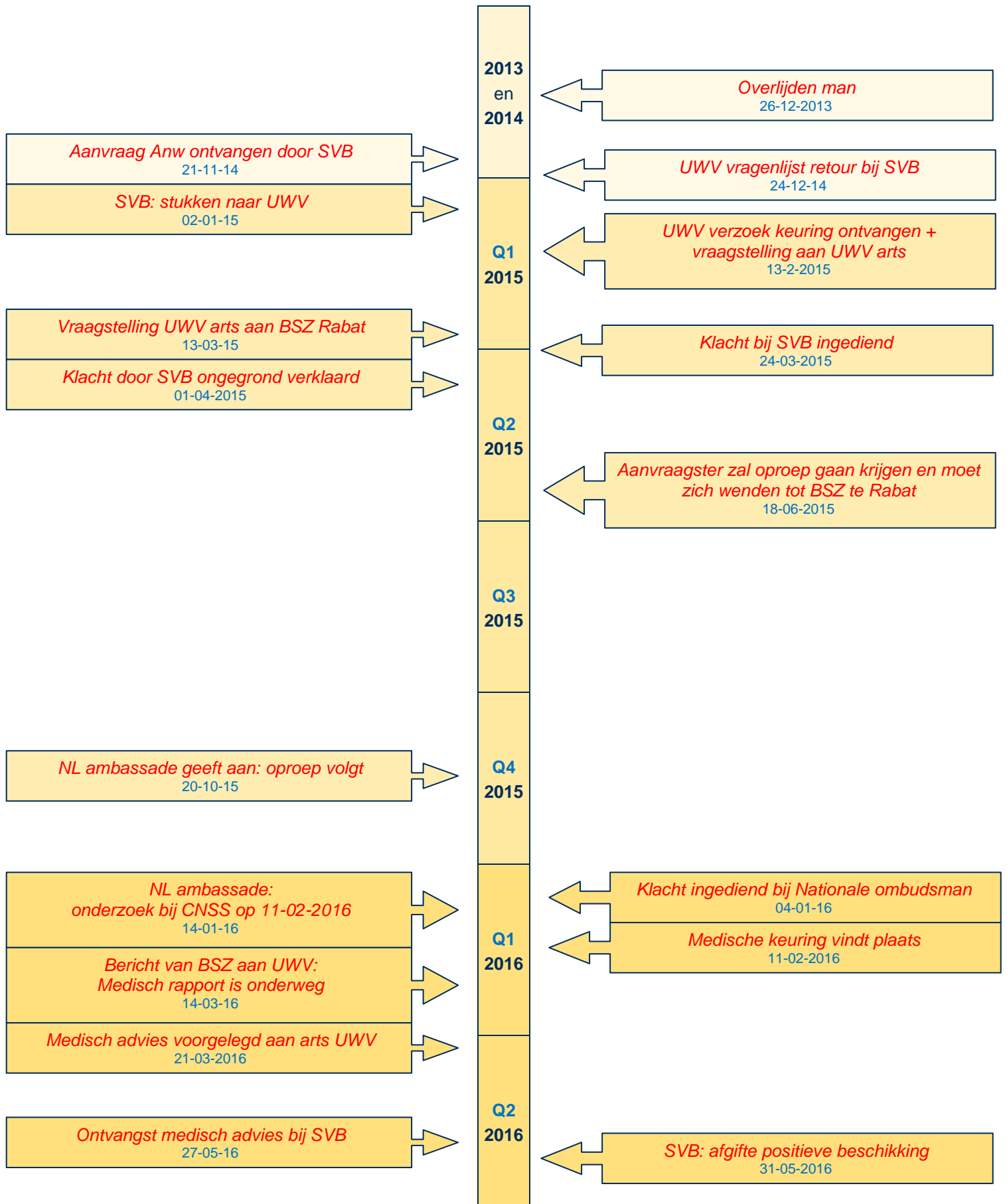
De Nationale ombudsman heeft onderzocht waarom de behandeling van de Anw-aanvraag zo lang heeft geduurd. Bij de afhandeling - en dus ook in dit onderzoek - spelen twee overheidsinstanties een belangrijke rol, de SVB en het UWV. Aan beide instanties zijn vragen gesteld, waarop een reactie is ontvangen. Hieronder volgt kort samengevat het verloop van de aanvraag, gevolgd door het oordeel van de Nationale ombudsman. Het verslag van bevindingen is als bijlage bij dit rapport opgenomen.

VERLOOP VAN DE ANW-AANVRAAG

Mevrouw Fazor heeft op 21 november 2014 bij de SVB een Anw-uitkering aangevraagd. De SVB stuurt begin januari 2015 een brief naar het UWV met het verzoek om een onderzoek te doen naar de arbeidsongeschiktheid van mevrouw Fazor. Na ontvangst van de aanvraag Anw bij het UWV begin januari 2015 stelde de UWV-arts op 13 februari 2015 vast dat er onvoldoende informatie was om een medisch oordeel te kunnen geven. Medio maart 2015 werd de aanvraag daarom doorgezonden naar het Bureau Sociale Zaken (BSZ) van de Nederlandse ambassade in Rabat, Marokko. Dit bureau liet op 20 oktober 2015 weten bij navraag van de CNSS vernomen te hebben dat mevrouw Fazor door de CNSS opgeroepen zou gaan worden voor een medisch onderzoek. Op 14 januari 2016 gaf het BSZ bij het UWV aan dat mevrouw Fazor op 11 februari 2016 een onderzoek zou hebben bij de CNSS. De CNSS had dit aan het BSZ gemeld. Op laatstgenoemde datum vond inderdaad het onderzoek plaats. Op 14 maart 2016 heeft het BSZ het UWV laten weten dat de medische rapportage (per diplomatieke post) onderweg was naar het UWV.

Op 23 mei 2016 heeft het UWV het medisch advies afgegeven en verzonden naar de SVB ter afhandeling van de Anw-aanvraag. Met de beschikking van 31 mei 2016 heeft de SVB de aanvraag uiteindelijk afgerond en wordt de Anw-uitkering - anderhalf jaar later - aan mevrouw Fazor toegekend. Gedurende deze periode heeft de SVB vier maal de behandeltermijn opgeschort, dit omdat er geen beslissing kon worden genomen zonder een medische beoordeling van het UWV.

Op de volgende pagina is schematisch de tijdlijn weergegeven van de Anw-aanvraag van mevrouw Fazor.

WAT IS HET OORDEEL VAN DE NATIONALE OMBUDSMAN?

De Nationale ombudsman toetst de gedragingen van de SVB en het UWV aan de volgende vier vereisten:

👉 **Voortvarendheid.** Dit betekent dat de overheid, in dit geval de SVB en het UWV, zo snel en slagvaardig mogelijk handelt.

Al met al heeft de behandeling van de Anw-aanvraag van mevrouw Fazor in totaal anderhalf jaar in beslag genomen, namelijk van 21 november 2014 tot 31 mei 2016. De Nationale ombudsman stelt vast dat de SVB tijdens de aanvraagprocedure de beslistermijn viermaal heeft opgeschort. De oorspronkelijke wettelijke termijn liep af op 13 maart 2015. Deze is eerst met acht weken opgeschort tot 8 mei 2015. Daarna volgden nog drie opschortingen van een half jaar, te weten: tot 6 november 2015, tot 6 mei 2016 en ten slotte tot 4 november 2016. De Anw-beschikking is afgegeven op 31 mei 2016.

Als reden werd iedere keer aangegeven dat het voor de SVB onmogelijk was om een besluit te nemen op de Anw-aanvraag omdat de SVB afhankelijk was van het UWV. Strikt genomen is dit juist. De SVB kan immers geen besluit nemen zonder een medische beoordeling over de arbeidsgeschiktheid. De Nationale ombudsman stelt vast dat het meermaals opschorten van de behandeltermijn door de SVB juridisch op een juiste wijze heeft plaatsgevonden: iedere keer werd de termijn door middel van een schriftelijke kennisgeving opgeschort voordat de vorige termijn was verstreken. De Nationale ombudsman is echter van oordeel dat het belang van mevrouw Fazor hier uit het oog is verloren door de behandeltermijn steeds 'klakkeloos' op te schorten. De SVB heeft onvoldoende waarde gehecht aan het voortvarend en adequaat afhandelen van de Anw-aanvraag. Ook het UWV heeft zich niet slagvaardig opgesteld teneinde de medische beoordeling te versnellen. De gedragingen van de SVB en het UWV zijn niet behoorlijk.

👉 **Goede informatieverstrekking.** Dit betekent dat de overheid, in dit geval de SVB, ervoor zorgt dat de burger de juiste informatie krijgt en dat deze informatie klopt en volledig en duidelijk is. Zij verstrekt niet alleen informatie als de burger erom vraagt, maar ook uit zichzelf.

De SVB heeft voortgangsinformatie verstrekt. Dit blijkt onder meer uit het informeren over het opschorten van de wettelijke behandeltermijn, zoals hierboven genoemd. Daarnaast verstrekte de SVB ook reactief voortgangsinformatie, namelijk op verzoek van de heer Fazor. De SVB reageerde hierop door hem te verwijzen naar het UWV: zonder de medische beoordeling van het UWV kon de SVB namelijk geen beslissing nemen over het recht op Anw van zijn moeder. De Nationale ombudsman concludeert dat de informatieverstrekking door de SVB vooral een procedureel karakter had, namelijk mevrouw Fazor op de hoogte stellen van het opschorten van de wettelijke behandeltermijn. Ook was de informatieverstrekking defensief van aard: de SVB verwees telkens naar het UWV, als zijnde de "oorzaak" van de lange behandelduur. Zonder het

UWV kon er immers geen besluit worden genomen. De Nationale ombudsman concludeert dat de informatieverstrekking vooral procesgericht en defensief van aard was. Ook hier stond het belang van mevrouw Fazor niet op de eerste plaats. De gedraging van de SVB is niet behoorlijk.

🗨️ **Maatwerk.** Dit betekent dat de overheid, in dit geval de SVB en het UWV, bereid is om in voorkomende gevallen af te wijken van algemeen beleid of voorschriften als dat nodig is om onbedoelde of ongewenste consequenties te voorkomen.

Uit de reactie van de SVB blijkt niet dat er voor de medische beoordeling naar een alternatief is gezocht nadat duidelijk werd dat er forse achterstanden waren bij de CNSS. Integendeel, mevrouw Fazor kwam op een wachtlijst terecht, niet wetend hoe lang het nog zou gaan duren voordat zij zou worden opgeroepen voor de medische beoordeling. De Nationale ombudsman is van mening dat de SVB - in overleg met het UWV - hier maatwerk had kunnen leveren. Dit had onder meer gekund door mevrouw Fazor of haar zoon te informeren over de mogelijkheid om naar Nederland te komen, zodat het UWV de medische beoordeling zelf kon uitvoeren. Hiermee had de behandelduur van haar aanvraag kunnen worden bekort. Er was dus een alternatief beschikbaar voor het medisch onderzoek bij de CNSS. Ook het UWV heeft in dit geval nagelaten deze mogelijkheid aan de SVB voor te leggen. De gedragingen van de SVB en het UWV zijn niet behoorlijk.

🗨️ **Samenwerking.** Dit betekent dat de overheid, in dit geval de SVB en het UWV, op eigen initiatief in het belang van de burger samenwerkt met andere (overheids)instanties en de burger niet van het kastje naar de muur stuurt.

De SVB moet in sommige gevallen bij Anw-aanvragen de mate van arbeidsongeschiktheid bepalen, zo ook bij mevrouw Fazor. Omdat de SVB deze expertise zelf niet in huis heeft, wordt deze taak uitbesteed aan het UWV. Als het hierbij gaat om een aanvrager die in Marokko woont, is het UWV verplicht zich te houden aan de richtlijnen uit het administratief akkoord tussen Nederland en Marokko.

Het UWV geeft hierbij aan dat - binnen de eigen organisatie - een doorlooptijd van zes tot twaalf maanden gebruikelijk is, gerekend vanaf de ontvangst van het Anw-dossier bij het UWV tot en met de medische beoordeling. De Nationale ombudsman vindt dit, gezien vanuit het burgerperspectief, niet wenselijk. Het gaat immers om een uitkering waarmee betrokkene in zijn of haar levensonderhoud moet kunnen voorzien. Hoe langer het duurt voordat er op de aanvraag wordt beslist, hoe nijpender de financiële situatie kan worden.

De Nationale ombudsman stelt zich de vraag wat de SVB heeft gedaan om het probleem van de lange behandelduur in de keten aan te pakken, en wat het UWV heeft gedaan om de medische keuring voor mevrouw Fazor te bespoedigen. De conclusie is dat de samenwerking in de keten tijdens deze aanvraag te wensen over liet. Er werd door de betrokken instanties onvoldoende gelet op de belangen van mevrouw Fazor. De gedraging is niet behoorlijk.

Al genomen en nog te nemen maatregelen

Gedurende het onderzoek van de Nationale ombudsman hebben het UWV en de SVB laten weten dat de wachtlijst voor medische beoordelingen in het kader van de Anw in Marokko inmiddels is weggewerkt en dat er gesprekken hebben plaatsgevonden tussen de ketenpartners SVB, UWV en CNSS over de inzet van extra capaciteit voor de medische beoordelingen in Marokko. Ook heeft het UWV de CNSS verzocht om de oproepfrequentie te verhogen; inmiddels worden elf keer per jaar medische keuringen uitgevoerd.

Er vindt geregeld overleg plaats tussen SVB en UWV over de uitvoering van de medische keuringen, zowel in Nederland als in het buitenland. Er wordt ook nauw samengewerkt met het BSZ en de CNSS in Marokko. Het overleg over verbetermogelijkheden door de SVB en het UWV is nu opgeschaald naar directieniveau, mede door het onderzoek naar de klacht van mevrouw Fazor.

Het UWV voegde daaraan toe dat de afgelopen jaren intensief onderhandeld is over een wijziging van het sociale zekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko. Nu er met ingang van 1 oktober 2016 sprake is van een aangepast sociaal zekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko kan nadere invulling worden gegeven aan ontwikkelingen en investeringen in de toekomst. Het UWV en de CNSS zijn op dit moment opnieuw in bespreking over de werkwijze en samenwerking. Ook op het niveau van de uitvoeringspraktijk vindt verdere intensivering van de samenwerking tussen het UWV en de SVB plaats.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedragingen van de SVB te Amstelveen en het UWV te Amsterdam is gegrond.

Aanbeveling

- De Nationale ombudsman beveelt de SVB aan om bij Anw-aanvragen in Marokko de behandelduur te bewaken en indien nodig in te grijpen;
- De Nationale ombudsman beveelt het UWV aan om de behandelduur van medische keuringen in Marokko te verkorten;
- De Nationale ombudsman beveelt zowel de SVB als het UWV aan om tijdens de aanvraagprocedure de burger actief te informeren over het verloop van de procedure.

Instemming

De Nationale ombudsman neemt met instemming kennis van de maatregelen die al zijn genomen en die nog genomen zullen worden om het proces van de Anw-aanvraag in Marokko te verbeteren.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen

Behoorlijkheidsvereisten				
	Voortvarendheid	Goede informatieverstrekking	Maatwerk	Samenwerking
Feiten	Afwachtende houding bij SVB en UWV. Bottleneck bij CNSS niet slagvaardig opgepakt.	Voornamelijk informatieverstrekking op expliciet verzoek van aanvrager. SVB doet op eigen initiatief aan defensieve vorm van informatieverstrekking d.m.v. het meermaals opschorten van de behandeltermijn. Juridisch correct maar niet gericht op een oplossing.	Keuring in Nederland als alternatief is niet aan aanvrager aangeboden.	Samenwerking tussen partijen bestond vooral uit het uitwisselen van de stand van zaken, niet uit oplossingsgericht denken vanuit positie van aanvrager.
Oordeel Nationale ombudsman	<i>Niet behoorlijk:</i> Aanvrager werd niet gewezen op de mogelijkheid van keuring in Nederland. Behandelduur had hiermee kunnen worden bekort.	<i>Niet behoorlijk:</i> Informatieverstrekking was vooral procesgericht en defensief, niet oplossingsgericht.	<i>Niet behoorlijk:</i> Keuring in Nederland was een reële mogelijkheid.	<i>Niet behoorlijk:</i> Ketsamenwerking tijdens deze aanvraag liet te wensen over. Burgerperspectief werd uit het oog verloren.

BIJLAGEN/ACHTERGRONDINFORMATIE

DE BEVINDINGEN

Omdat zowel de SVB als het UWV een belangrijke rol spelen bij de Anw-aanvraag heeft de Nationale ombudsman beide instanties vragen gesteld. Zowel de SVB als het UWV hebben de vragen beantwoord. Hieronder worden de reacties van beide instanties weergegeven.

Reactie SVB

De SVB schetste allereerst de aanvraagprocedure. Bij een aanvraag voor een Anw-uitkering, waarbij beoordeeld moet worden of er sprake is van arbeidsongeschiktheid, vraagt de SVB aan het UWV om de mate van arbeidsongeschiktheid van de aanvrager vast te stellen. De SVB beoordeelt op basis van de bevindingen van het UWV het recht op de Anw-uitkering. Het UWV voert het onderzoek naar arbeidsongeschiktheid in Nederland zelf uit. In Marokko voeren door het UWV getrainde artsen van de CNSS de tot deze onderzoeken behorende medische beoordeling uit en stellen een diagnose. Het UWV doet op basis van deze diagnose een uitspraak over de arbeidsongeschiktheid. De CNSS is het Marokkaanse zusterorgaan waaraan de SVB en het UWV op grond van het verdrag met Marokko gebonden zijn voor het uitvoeren van medische onderzoeken.

- Bureau Sociale Zaken

De SVB stuurt de opdracht voor een onderzoek naar de arbeidsongeschiktheid aan het UWV, die het verzoek doorzendt aan het Bureau Sociale Zaken (BSZ) van de Nederlandse Ambassade in Marokko. De CNSS verzorgt de planning, coördinatie en logistiek. Het BSZ vraagt informatie op over die planningen om de aanvrager tijdig te kunnen oproepen. Daarnaast wordt zo nodig aan de aanvrager hulp, bijstand en begeleiding verleend bij het verzamelen van benodigde stukken en het bezoek aan de CNSS-arts. De volgorde waarop de verzoeken worden ontvangen is de volgorde waarop de arbeidsongeschiktheidsonderzoeken worden uitgevoerd. Omdat dit met name gaat om Anw-aanvragen, is het prioriteren op basis van urgentie niet mogelijk, zo gaf de SVB aan.

- Capaciteit CNSS

De artsen van de CNSS die de medische onderzoeken voor het UWV uitvoeren, zijn daarvoor per maand één week beschikbaar. Dit betekent in de praktijk dat er per maand maximaal acht keuringen gedaan kunnen worden. Deze beperkte capaciteit die beschikbaar is bij de CNSS, in combinatie met pensionering en ziekte van twee van de verzekeringsartsen, heeft ervoor gezorgd dat er in 2015 een lange wachtlijst is ontstaan. Inmiddels heeft de CNSS nieuwe artsen toegewezen die door het UWV zijn opgeleid. Dit betekent dat er nu drie artsen van de CNSS zijn die medische onderzoeken uitvoeren voor het UWV. In het voorjaar van 2016 waren alle mensen gekeurd die op de wachtlijst stonden voor een medisch onderzoek. In de afgelopen maanden zijn echter 40 nieuwe verzoeken voor een medisch onderzoek binnengekomen en is er opnieuw een wachtlijst ontstaan, omdat er in de zomermaanden geen medische onderzoeken worden

uitgevoerd. Dergelijke schommelingen in de planning zijn volgens de SVB onvermijdelijk. Vanaf september 2016 zijn de eerstvolgende keuringen weer ingepland.

- Regie SVB

De Nationale ombudsman heeft gevraagd in hoeverre de SVB zelf de regie behoudt over de dossiers die bij het UWV worden neergelegd. De SVB reageerde hierop als volgt. Na het toezenden van een verzoek om een arbeidsongeschiktheidsonderzoek wordt door het UWV aangegeven wat de te verwachten termijn is waarbinnen de aanvraag behandeld wordt. Bij keuringen in Marokko is dit in de regel een half jaar tot een jaar. De SVB houdt regie over de dossiers die bij het UWV worden neergelegd door naar de stand van zaken te informeren nadat de door het UWV aangegeven afhandeltermijn is verstreken. Zo nodig neemt de SVB contact op met de aangewezen contactpersoon van het UWV om te informeren naar de stand van zaken of wordt bij het BSZ in Marokko informatie opgevraagd over de voortgang in het dossier. Het BSZ stuurt eens per maand of bij tussentijdse wijzigingen een statusoverzicht naar de SVB, locatie Leiden, waar de Anw-aanvragen van mensen die in Marokko wonen worden behandeld.

- Contactmomenten en rappels door SVB met instanties

De SVB heeft op de volgende momenten contact gehad met het UWV of met het BSZ in Marokko over het dossier van mevrouw Fazor. De aanvraag voor een Anw-uitkering is op 21 november 2014 door de SVB ontvangen. Op 2 januari 2015 stuurt de SVB het UWV een brief met het verzoek de arbeidsongeschiktheid van mevrouw Fazor te onderzoeken. Daarna volgt op 12 januari 2015 een bevestiging van het UWV dat het verzoek is ontvangen en dat het traject zes tot twaalf maanden kan duren. De SVB informeert op 24 april 2015 naar de stand van zaken van het arbeidsongeschiktheidsonderzoek via de contactpersoon van BSZ in Marokko. Uit de terugkoppeling blijkt dat het verzoek voor een medisch onderzoek op 13 maart 2015 in Marokko is ontvangen. Op 11 januari 2016 wordt de stand van zaken met het overzicht van BSZ opnieuw nagegaan. Er is dan nog niet meer bekend over het moment van het medisch onderzoek. Op 14 januari 2016 belt een medewerker van de UWV afdeling Buitenland met de mededeling dat het medisch onderzoek naar verwachting op 11 februari 2016 zal plaatsvinden. Begin maart 2016 wordt het resultaat van het onderzoek verwacht. Op 27 mei 2016 ontvangt de SVB van het UWV bericht over de uitkomst van het arbeidsongeschiktheidsonderzoek op basis waarvan de SVB op 31 mei 2016 een - positieve - beslissing neemt.

- Contactmomenten tussen SVB en verzoeker

Hieronder wordt weergegeven wanneer er contact is geweest tussen de SVB en de heer Fazor of zijn moeder.

Mevrouw Fazor ontvangt op 19 februari 2014 een brief van de SVB over het overlijden van haar man. Zij wordt in de brief geïnformeerd over het beëindigen van het AOW-pensioen van haar man en over het mogelijk recht op Anw. De heer Fazor neemt eind april 2014 namens zijn moeder contact op om een papieren aanvraag Anw op te vragen. De medewerker van de SVB verwijst voor het aanvragen van de Anw naar het CNSS in Marokko waar mevrouw Fazor haar aanvraag moet indienen.

De Anw-aanvraag wordt op 21 november 2014 bij de SVB ontvangen. Vanaf deze datum gaat de aanvraag lopen. Op 25 november 2014 mailt de heer Fazor over de stand van zaken in het dossier. Op 28 november 2014 wordt de ontvangstbevestiging door de SVB aan mevrouw Fazor verzonden. De uiterlijke datum van afhandeling die genoemd wordt is 13 maart 2015. Mevrouw Fazor krijgt een vragenlijst toegestuurd die zij voor het UWV moet invullen. Deze vragenlijst ontvangt de SVB op 24 december 2014 ingevuld retour.

Op 10 maart 2015 schort de SVB de termijn op die nodig is voor de beslissing tot 8 mei 2015. De SVB ontvangt daarna, op 24 maart 2015, een klacht van de heer Fazor die hij namens zijn moeder indient. De klacht gaat over de informatievoorziening met betrekking tot de mogelijke Anw-rechten en de duur van de afhandeling van de aanvraag. Op 1 april 2015 reageert de SVB op de klacht. Deze wordt ongegrond verklaard.

De beslistermijn wordt door de SVB op 4 mei 2015 opgeschort tot 6 november 2015. Op 24 juni 2015 maakt de heer Fazor namens zijn moeder bezwaar over het uitblijven van een besluit. Op 4 november 2015 stuurt de SVB een reactie op het bezwaar, met het verzoek om te ondertekenen en een machtiging mee te sturen. Het bezwaar wordt op 7 januari 2016 niet-ontvankelijk verklaard wegens het ontbreken van de handtekening. De beslistermijn van de Anw-aanvraag wordt op 4 november 2015 nogmaals opgeschort tot 6 mei 2016. De heer Fazor belt vervolgens op 20 november 2015 om te informeren naar de voortgang in het dossier van zijn moeder.

Mevrouw Fazor dient op 1 februari 2016 een verzoek in voor het uitkeren van een vergoeding wegens het uitblijven van een beslissing op de aanvraag. Op 25 maart reageert de SVB afwijzend op dit verzoek. De onderbouwing is dat de behandeltermijn langer duurt omdat de SVB afhankelijk is van het UWV om een beslissing te kunnen nemen. Daarnaast schrijft de SVB dat mevrouw Fazor hierover tijdig schriftelijk is geïnformeerd en dat de behandelduur conform de wet is opgeschort.

Per mail dient de heer Fazor op 31 maart 2016 een klacht in over de afhandeltermijn, en kort daarna neemt hij telefonisch contact op met de SVB om navraag te doen naar de stand van zaken. Er wordt dan ook over de klacht gesproken en opnieuw geeft de SVB aan dat men afhankelijk is van het UWV. Op 2 mei 2016 wordt de beslistermijn opgeschort tot 4 november 2016.

De SVB neemt op 24 mei 2016 contact op met de heer Fazor om hem te informeren dat de SVB van het UWV heeft vernomen dat het medisch advies binnen enkele dagen wordt verwacht. Uiteindelijk ontvangt mevrouw Fazor op 31 mei 2016 een beschikking: de Anw-uitkering wordt met terugwerkende kracht tot december 2013 toegekend.

- Frequentie Anw-aanvraag vanuit Marokko

Ook vroeg de Nationale ombudsman hoe vaak deze specifieke situatie, een Anw-aanvraag vanuit Marokko, voorkomt. Een vergelijkbare situatie met die van mevrouw Fazor, waarin er voor een Anw-aanvraag een medisch onderzoek moet plaatsvinden en de aanvrager in Marokko woont, komt ongeveer 60 keer per jaar voor, zo antwoordde de SVB.

- Oplossingsmogelijkheden SVB samen met UWV

Tot slot werd de SVB de vraag gesteld of er mogelijkheden zijn om samen met het UWV tot een oplossing te komen voor toekomstige soortgelijke situaties. De SVB gaf aan voor het toekennen van een Anw-recht op basis van arbeidsongeschiktheid afhankelijk te zijn van het UWV. Er is geregeld overleg tussen het UWV en de SVB over de uitvoering van de medische keuringen, zowel in Nederland als in het buitenland. Hierin proberen beide instanties gezamenlijk naar oplossingen te zoeken. Er wordt hiervoor nauw samengewerkt met het BSZ en de CNSS in Marokko. Oplossingen voor het probleem van de wachtlijsten zijn lastig te vinden vanwege de afhankelijkheid die er is van de CNSS en vanwege de kwaliteitsborging van de medische onderzoeken. Waar mogelijk wordt het proces efficiënter ingericht. Het overleg over deze verbetermogelijkheden door de SVB en het UWV wordt opgeschaald naar directieniveau, mede door het onderzoek naar deze klacht. Dit omdat het belang van een structurele oplossing voor de situatie zoals die van mevrouw Fazor duidelijk geworden is, zo liet de SVB weten.

- Standpunt SVB

Het standpunt van de SVB is dat de klacht van mevrouw Fazor over de lange behandelduur van de Anw-aanvraag terecht is. Het proces van een medisch onderzoek in Marokko, dat door de beperkte capaciteit van de artsen de oorzaak is van de lange doorlooptijd van haar aanvraag, is langer dan gewenst. De SVB is frequent in gesprek met het UWV over de verbetermogelijkheden in dit proces.

Reactie UWV

De Nationale ombudsman heeft ook het UWV een aantal vragen gesteld over de behandelduur van de aanvraag Anw. De reactie van het UWV wordt hieronder weergegeven.

- Oorzaak lange behandelduur

Allereerst is het UWV gevraagd naar de reden van de lange behandelduur van de medische keuring. Het UWV geeft desgevraagd aan dat er diverse spelers betrokken zijn bij de beoordeling van Anw-aanvragen in Marokko: de SVB als uitkeringsinstantie, het UWV voor medisch en arbeidskundig advies, CNSS-artsen en specialisten in Marokko voor het medisch onderzoek en rapportage, en tenslotte het BSZ voor de coördinatie, planning en logistiek. De doorlooptijden van de medische beoordeling in Marokko vanaf het moment van de ontvangst van de aanvraag tot en met de uiteindelijke beoordeling zijn in de praktijk gemiddeld zes maanden tot een jaar.

De capaciteit bij de CNSS was ten tijde van de Anw-aanvraag van mevrouw Fazor beperkt vanwege pensionering en ziekte van artsen die daar de beoordelingen uitvoeren. Het vervangen en vervolgens instrueren van nieuwe artsen (door het UWV aan de CNSS) was tegelijkertijd niet mogelijk vanwege het vertrek aan UWV-zijde van een ter zake deskundige collega. Een ongelukkige samenloop van omstandigheden op het vlak van beschikbare capaciteit aan beide kanten, zo stelt het UWV in zijn reactie.

Als gevolg van het eerder genoemde capaciteitsprobleem is de wachtlijst opgelopen tot ruim 50 personen. Het UWV werd echter ook geconfronteerd met uitval van beoordelingsplekken doordat opgeroepen personen met enige regelmaat niet verschenen en niet tijdig een andere persoon kon worden opgeroepen om de keuringsplek op te vullen. Deze mensen moesten dus opnieuw worden ingepland. Inmiddels is deze achterstand in april 2016 ingelopen, zo zegt het UWV. Het voorkómen van wachtlijsten blijft volgens het UWV hoe dan ook lastig, omdat niet valt te voorspellen wanneer en hoeveel beoordelingen om het recht op Anw vast te stellen zich aandienen. Het UWV heeft tijdens een evaluatie van de verrichte beoordelingen de CNSS verzocht om de oproepfrequentie van twee à drie keer per jaar te verhogen. Thans worden elf keer per jaar medische keuringen uitgevoerd, zo geeft het UWV aan.

- Nadere toelichting praktijk en kwaliteitseisen

De medische beoordelingen worden uitgevoerd door enkele artsen van de CNSS en enkele door de CNSS aangewezen specialisten. De keuze voor een compact team is een bewuste keuze geweest, aldus het UWV. Deze groep geniet ruime ervaring in het uitvoeren van de beoordelingen, wat een absolute eis is van UWV, en deze artsen zijn speciaal door het UWV opgeleid. Hun inzet is echter beperkt: de betrokken artsen verrichten UWV-keuringen naast hun andere CNSS-werkzaamheden. De medische beoordelingen vinden bovendien alleen in Casablanca plaats, ook een bewuste keuze om onafhankelijkheid te borgen. Dat betekent dat de betrokkenen vaak lange afstanden moeten afleggen voor de beoordeling. Om het voor allen zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, vindt de gehele beoordeling meestal op één dag plaats, waarbij de arts van de CNSS en de eventueel noodzakelijke specialisten en laboratoria worden bezocht. De planning is erop gericht om de onderzoeken in één week per maand te concentreren. In de praktijk kunnen maximaal acht personen per maand worden onderzocht om aan de hoge kwaliteitseisen van het UWV te kunnen voldoen.

- Verzending medische dossiers

Om de privacy en spoedige verzending van dossiers te garanderen, worden uitslagen van medische analyses en medische rapporten door het BSZ persoonlijk opgehaald bij de specialisten en afgeleverd bij de CNSS-artsen. Het definitieve medische rapport wordt - eveneens om de privacy te waarborgen - per diplomatieke post naar het UWV verstuurd en niet per mail of reguliere post.

- Acties van UWV bij lange behandelduur van CNSS

Het UWV geeft aan, gezien het hiervoor geschetste proces, beperkte invloed te hebben om de behandelduur te versnellen. Bij de CNSS worden de klanten die zijn aangemeld

door het UWV op volgorde van binnenkomst ingepland. Mocht een klant uitvallen voor de beoordeling, dan probeert men snel een andere klant in te plannen. Er wordt, zo stelt het UWV, geprobeerd zo efficiënt mogelijk met de gereserveerde spreekuren van de CNSS-artsen en de specialisten om te gaan.

- **Rappels door UWV**

De Nationale ombudsman vroeg wat het UWV doet indien de behandeling bij de CNSS (te) lang duurt en of er wordt gerappelleerd. Het UWV gaf aan te rappelleren via het BSZ om informatie te verkrijgen over de planning. In dit dossier, zo laat het UWV weten, is dit niet goed verlopen. Op 18 juni 2015 heeft het UWV aan mevrouw Fazor meegedeeld dat zij een oproep voor de beoordeling in Marokko zou gaan krijgen en dat zij zich voor informatie over de stand van zaken diende te wenden tot het BSZ. Dit naar aanleiding van haar klacht van 24 maart 2015 over de behandelduur van haar Anw-aanvraag. Achteraf bezien, zo stelt het UWV, was het beter geweest als het UWV zelf contact had opgenomen met het BSZ en mevrouw Fazor nadien had geïnformeerd over de status van het dossier. Op 20 oktober 2015 heeft een medewerker van het UWV per e-mail laten weten dat de zoon van mevrouw Fazor teruggebeld wilde worden over de stand van zaken betreffende de beoordeling. Hierop heeft het UWV een mail gestuurd aan het BSZ waarin gevraagd werd om duidelijkheid over de oproepdatum. Deze duidelijkheid kon echter op dat moment niet worden gegeven omdat er een wachtlijst bestond. Het UWV geeft verder aan dat uit het UWV-dossier niet duidelijk wordt of de zoon van mevrouw Fazor hierover is geïnformeerd.

- **Bespoediging beoordeling**

Op 14 januari 2016 wordt, mede naar aanleiding van een verzoek van de SVB, aan het BSZ gevraagd te proberen de beoordeling te bespoedigen. Omdat diezelfde dag de planning van de CNSS was ontvangen kon worden gemeld dat mevrouw Fazor op 11 februari 2016 zou worden opgeroepen voor het medisch onderzoek. Mevrouw Fazor is op 11 februari 2016 inderdaad verschenen voor de medische beoordeling, waarna de medische rapportage door het BSZ op 14 maart 2016 per diplomatieke post naar het UWV is verstuurd. Op diezelfde dag is het UWV door het BSZ per mail geïnformeerd dat de medische rapportage onderweg was.

- **Relatie en afspraken tussen UWV en CNSS**

De Nationale ombudsman was benieuwd hoe de relatie is tussen het UWV en de CNSS en of dit een rol heeft gespeeld bij de behandeling van de dossiers. Daarnaast wilde hij weten wat op dit moment de afspraken zijn tussen het UWV en de CNSS, en wie bepaalt hoe deze contacten verlopen. Het UWV antwoordde als volgt. Er vinden met enige regelmaat overleggen en bijeenkomsten plaats om de werkwijze of individuele dossiers te bespreken en te evalueren. Beide partijen stellen zich daarbij constructief op. Op 23 en 24 maart 2016 is er in Casablanca een bijeenkomst geweest op verzoek van de CNSS. Hierbij heeft het UWV instructies gegeven aan vijf artsen, waarbij het overigens zo is dat maar drie van hen belast zijn (en gaan worden) met de beoordelingen voor UWV. De andere twee artsen doen in de praktijk geen medische onderzoeken, maar vervullen bij de CNSS deels ook staf-, coachings- en kwaliteitstaken. Het UWV heeft hier ook belang

bij omdat er door het geven van werkinstructies betere medische rapportages geleverd kunnen worden aan de verzekeringsartsen in Nederland. Dit leidt tot een efficiëntere werkwijze omdat er geen aanvullende informatie opgevraagd hoeft te worden en er geen (extra) oproep van de cliënt naar Nederland nodig is. De efficiëntere werkwijze zorgt voor een kortere doorlooptijd van de medische keuringen, zo geeft het UWV aan.

- Contacten met CNSS

De kaders voor de samenwerking tussen het UWV en de CNSS zijn opgenomen in het administratief akkoord met Marokko. Dit akkoord is gestoeld op het sociale zekerheidsverdrag met Marokko. De CNSS en het UWV hebben gezamenlijk besloten om de sociaal-medische onderzoeken van in Marokko wonende aanvragers van en gerechtigden op een langlopende Nederlandse arbeidsongeschiktheidsuitkering volledig te centraliseren bij een kliniek van de CNSS in Casablanca. Het UWV heeft destijds twee artsen van de CNSS en een psychiater opgeleid om de medische onderzoeken te verrichten en daarover te rapporteren. De betrokken verzekeringsarts van het UWV beoordeelt de plausibiliteit van de rapportage en overlegt zo nodig met de betrokken arts van de CNSS. De verzekeringsarts adviseert vervolgens over de functionele mogelijkheden en beperkingen van de betrokken aanvrager of gerechtigde, waarna de mate van arbeidsongeschiktheid kan worden vastgesteld.

- Afhandeling van dit dossier door UWV

Verder is gevraagd of de afhandeling van dit dossier volgens standaardbeleid is gedaan of dat dit per keuringaanvraag wordt bepaald. Hierop gaf het UWV aan dat de werkwijze in Marokko standaardbeleid is: de behandeling vindt plaats in volgorde van binnenkomst zonder prioritering. De keuring per aanvrager wordt bij voorkeur in één dag uitgevoerd; maandelijks keuringen gedurende één week; specifiek transport van medische rapporten gebeurt per diplomatieke post in verband met de privacy. De werkwijze bij in het buitenland wonende uitkeringsgerechtigden is afwijkend van de werkwijze bij in Nederland woonachtigen. De werkwijze verschilt per land, afhankelijk van de juridische, geografische en infrastructurele factoren, zo laat het UWV weten.

- Het sociale zekerheidsverdrag met Marokko

De Nationale ombudsman vroeg het UWV ook wat in het administratief akkoord over dergelijke keuringen staat beschreven. Hierop reageerde het UWV als volgt. Artikel 17 lid 1 van het administratief akkoord (Hoofdstuk 3; Invaliditeit, zie Relevante wet- en regelgeving) bepaalt dat het UWV de CNSS kan verzoeken een geneeskundig rapport op te maken met betrekking tot de gezondheidstoestand van de werknemer die aanspraak maakt op een Nederlandse langlopende arbeidsongeschiktheidsuitkering. Het UWV vermeldt hierbij de aard van het geneeskundig onderzoek. Voor de vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid kan het UWV zich baseren op de door de CNSS verstrekte geneeskundige rapporten en administratieve gegevens. Het UWV behoudt evenwel de mogelijkheid het onderzoek van de belanghebbende te doen verrichten door een arts van zijn keuze. Ingeval het UWV zelf de controle uitoefent, kan de aanvrager opgeroepen worden om naar Nederland te komen om de vereiste medische onderzoeken (alhier) te ondergaan. De kosten van de onderzoeken en van de reis komen ten laste van

het UWV. Indien de rechthebbende zich om medische redenen niet in staat acht naar Nederland te reizen, stelt hij onmiddellijk het UWV daarvan in kennis. Hij dient dan een door een controlerend geneesheer van de CNSS gewaarmerkte geneeskundige verklaring over te leggen. Deze bevat met name de medische reden waarom betrokkene niet naar Nederland kan reizen en vermeldt na welke termijn de medische gronden niet meer van toepassing zijn.

- De SVB en artikel 17 administratief akkoord

De procedure van artikel 17 van het administratief akkoord wordt ook gevolgd wanneer de SVB het UWV verzoekt een medische beoordeling te verrichten in het kader van de Anw. De reden hiervoor is dat het begrip 'arbeidsongeschikt' in artikel 11 van de Anw eenzelfde betekenis heeft als in de arbeidsongeschiktheidswetten die het UWV uitvoert. Bij de vaststelling van de arbeidsongeschiktheid in het kader van de Anw dient dan ook (in de woorden van de Centrale Raad van Beroep) aansluiting te worden gezocht bij de regelgeving en de jurisprudentie met betrekking tot het begrip arbeidsongeschiktheid in de arbeidsongeschiktheidswetten. Indien het UWV, in geval van een Anw-keuring, de aanvrager oproept voor een aanvullend medisch onderzoek in Nederland vindt daarbij eerst overleg plaats met de SVB. Dit omdat in dat geval de SVB de reis- en verblijfskosten moet betalen.

- UWV budget voor keuringen in Nederland

De Nationale ombudsman stelde de vraag of het klopt dat er binnen het UWV budget is om mensen voor een keuring naar Nederland te laten overkomen. Het UWV gaf aan dat dit klopt: belanghebbenden kunnen worden opgeroepen om naar Nederland te komen voor een medische beoordeling. Dit is echter geen standaardprocedure. In principe worden aanvragers beoordeeld in het land waar zij woonachtig zijn. Vaak is dit in een verordening en/of verdrag zo afgesproken. Er zijn dus mogelijkheden om medische onderzoeken te laten verrichten door andere artsen in Marokko. Als de informatie die door het orgaan, in dit geval de CNSS, wordt geleverd onvoldoende is voor de verzekeringsarts om tot een afrondende beoordeling te komen, kan worden besloten tot een oproep in Nederland door een UWV-arts. In geval van een Anw-beoordeling dient de SVB hiervoor toestemming te verlenen aan UWV.

- Oplossingsmogelijkheden UWV samen met SVB

De Nationale ombudsman stelde ook het UWV de vraag of men mogelijkheden ziet om met de SVB samen tot een oplossing te komen voor soortgelijke situaties in de toekomst. Het UWV liet hierop weten dat de afgelopen jaren intensief onderhandeld is over een wijziging van het sociale zekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko. Als gevolg daarvan hebben ontwikkelingen en investeringen enige tijd een lagere prioriteit gekregen, zo gaf het UWV verder aan. Daardoor is het volgens het UWV onvermijdelijk gebleken dat ontwikkelingen en investeringen in de toekomst tijdelijk op een lager plan zijn komen te staan. Nu er met ingang van 1 oktober 2016 sprake is van een aangepast sociaal zekerheidsverdrag tussen Nederland en Marokko kan hieraan opnieuw invulling worden gegeven (zie bijlage: brief van minister Asscher d.d. 29 september 2015). Het UWV en de CNSS zijn op dit moment opnieuw in bespreking over de werkwijze en samenwerking.

Het UWV en de SVB hebben met elkaar afgesproken dat zij elkaar informeren over de genomen processtappen. Het UWV zal de gemaakte rappelafspraken nogmaals onder de aandacht brengen van de betrokken medewerkers, zodat vertragingen tijdig worden gesignaleerd en vervolgacties in gang worden gezet. Tot slot geeft het UWV aan dat er op het niveau van de uitvoeringspraktijk verdere intensivering van de samenwerking tussen het UWV en de SVB gaande is.

HOE REAGEERDE DE HEER FAZOR?

De heer Fazor gaf aan verheugd te zijn dat aan zijn moeder inmiddels (op 31 mei 2016) een Anw-uitkering is toegekend en dat zijn klacht daarmee was opgelost. Ook liet hij weten blij te zijn met het voornemen van de SVB om de procedures rondom Anw-aanvragen in Marokko te verbeteren.

HOE REAGEERDE DE SVB?

De reactie van de SVB heeft aanleiding gegeven tot een aantal wijzigingen in het verslag van bevindingen. Deze hadden betrekking op de aanvang van de behandeltermijn bij de SVB, de juridische onderbouwing van het opschorten van de behandeltermijn door de SVB, de rol van het BSZ in het aanvraagtraject en het onderscheid tussen het sociale zekerheidsverdrag en het administratief akkoord.

HOE REAGEERDE HET UWV?

Het UWV had geen opmerkingen over het verslag van bevindingen. Het UWV gaf desgevraagd nog aan dat er alleen wordt besloten tot een medische keuring in Nederland wanneer er onduidelijkheid is over de medische situatie bij de aanvrager en niet omdat de aanvraag lang duurt.

RELEVANTE LITERATUUR EN WET- EN REGELGEVING

**Administratief Akkoord met betrekking tot de wijze van toepassing van het op 14 februari [...] en het Koninkrijk Marokko inzake sociale zekerheid, Rabat, 03-11-1972
Geldend van 01-10-2016 t/m heden**

Artikel 17

1.

- a. Wanneer de bedrijfsvereniging waarbij een in Marokko wonende werknemer of een met hem gelijkgestelde aanspraak kan maken op een arbeidsongeschiktheidsuitkering krachtens de Nederlandse wettelijke regeling niet zelf de controle uitoefent, kan dit orgaan de CNSS verzoeken een geneeskundig rapport op te maken met betrekking tot de gezondheidstoestand van de werknemer en de administratieve controle uit te oefenen. In het verzoek van het Nederlandse orgaan wordt de aard van het geneeskundig of administratief onderzoek vermeld.
- b. Voor de vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid kunnen de organen van elke ondertekenende Staat zich baseren op de door de andere Staat verstrekte geneeskundige rapporten en administratieve gegevens. Het bevoegde orgaan behoudt evenwel de mogelijkheid het onderzoek van de belanghebbende te doen verrichten door een arts van zijn keuze.
- c. Ingeval de bedrijfsvereniging of de Gemeenschappelijke Medische Dienst zelf de controle uitoefent, kan dit orgaan de werknemer oproepen om naar Nederland te komen om de vereiste medische onderzoeken te ondergaan. De kosten van de onderzoeken en van de reis komen ten laste van het Nederlandse orgaan.
- d. Indien de rechthebbende zich om medische redenen niet in staat acht naar Nederland te reizen, stelt hij onmiddellijk het betrokken Nederlandse orgaan daarvan in kennis. Hij dient dan een door een controlerend geneesheer van de CNSS gewaarmerkte geneeskundige verklaring over te leggen. Deze bevat met name de medische reden waarom betrokkene niet naar Nederland kan reizen en vermeldt na welk tijdvak de medische gronden niet meer van toepassing zijn.

2.

- a. De administratieve en medische controle van de in Nederland wonende rechthebbenden op uitkering krachtens de Marokkaanse wettelijke regeling wordt op verzoek van het bevoegde orgaan door tussenkomst van de Nieuwe Algemene Bedrijfsvereniging uitgeoefend. In het verzoek van het Marokkaanse orgaan wordt de aard van het geneeskundig of administratief onderzoek vermeld.
- b. Voor de vaststelling van de mate van arbeidsongeschiktheid kunnen de organen van elke ondertekenende Staat zich baseren op de door de andere Staat verstrekte geneeskundige rapporten en administratieve gegevens. Het bevoegde orgaan behoudt evenwel de mogelijkheid het onderzoek van de belanghebbende

- te doen verrichten door een arts van zijn keuze.
- c. Ingeval het Marokkaanse orgaan zelf de controle uitoefent, komen de kosten van de onderzoeken en van de reis ten laste van het Marokkaanse orgaan.
  - d. Indien de rechthebbende zich om medische redenen niet in staat acht naar Marokko te reizen, stelt hij onmiddellijk het betrokken Marokkaanse orgaan daarvan in kennis. Hij dient dan naar het orgaan van zijn woonplaats te gaan. Dit orgaan laat de rechthebbende medisch onderzoeken en doet de CNSS een verklaring toekomen die met name de medische reden bevat waarom betrokkene niet naar Marokko kan reizen en het tijdvak waarna de medische gronden niet meer van toepassing zijn.

Artikel 24

1. Om in aanmerking te komen voor uitkeringen op grond van de Nederlandse wettelijke regeling moeten de in Marokko wonende nagelaten betrekkingen van een werknemer een aanvraag bij de Caisse Nationale de Sécurité Sociale indienen.
2. Een door een der weduwen rechtsgeldig ingediende aanvraag om pensioen geldt gelijkkelijk en onherroepelijk voor andere rechthebbenden naar de omstandigheden bepaald door de persoonlijke rechtstoestand van de verzekerde.
3. De Caisse Nationale de Sécurité Sociale gaat na of de aanvraag volledig is ingevuld en bevestigt de juistheid van de door de aanvrager gedane opgaven; zij zendt de aanvraag vervolgens aan de Sociale Verzekeringsbank en geeft daarbij aan of de overledene op het tijdstip van zijn overlijden in Marokko verplicht verzekerd was.

Artikel 25

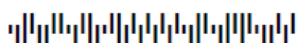
De Sociale Verzekeringsbank neemt een beslissing op de aanvraag. Deze beslissing, waarin de rechtsmiddelen en beroepstermijnen vermeld worden, wordt aan het Marokkaanse verbindingsorgaan toegezonden. Dit orgaan stelt de aanvrager ervan in kennis in zijn moedertaal door middel van een samenvatting waarbij de beslissing wordt gevoegd. De beroepstermijnen vangen eerst aan op de datum waarop de aanvrager de samenvatting ontvangt.

Brief van minister Asscher aan de Tweede Kamer d.d. 29 september 2015

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 1 A
2513 AA S GRAVENHAGE

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
F 070 333 44 00
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2015-0000258451

Datum 29 september 2015
Betreft Bilaterale socialezekerheidsverdrag met Marokko

In mijn brief van 1 september 2015¹ heb ik aangegeven u te informeren wanneer Nederland en Marokko overeenstemming hebben bereikt over aanpassing van het bilaterale sociale zekerheidsverdrag tussen beide landen.

Hierbij kan ik u, mede namens de ministers van Buitenlandse Zaken en Volksgezondheid, Welzijn en Sport en de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, berichten dat Nederland en Marokko een akkoord hebben bereikt over aanpassing van het bilaterale socialezekerheidsverdrag tussen beide landen. Marokko heeft ingestemd met de door Nederland gewenste invoering van het woonlandbeginsel, de stopzetting van de export van de kinderbijslag en de beëindiging van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet. In ruil daarvoor heeft Nederland verzachtende maatregelen en langere overgangstermijnen geboden.

Met dit akkoord wordt tegemoet gekomen aan de motie Schut-Welzijn/Dijkgraaf van 10 juni 2014². In mijn brief aan uw Kamer van 20 augustus 2014³ heb ik aangegeven dat om de motie uit te voeren het kabinet in de onderhandelingen, naast het stopzetten van de kinderbijslag en beëindigen van werelddekking bij tijdelijk verblijf, tevens in zal zetten op een zodanige aanpassing van het bilaterale socialezekerheidsverdrag dat dit niet langer in de weg kan staan aan de toepassing van het woonlandbeginsel in Marokko.

Afgesproken is om de wijzigingen per 1 januari 2016 in te laten gaan door het gewijzigde verdrag per die datum voorlopig toe te passen hangende de parlementaire goedkeuringsprocedure. Teneinde de overeengekomen wijzigingen op 1 januari 2016 voorlopig te kunnen toepassen, dienen Nederland en Marokko uiterlijk rond 1 december 2015 het protocol tot wijziging van het verdrag te ondertekenen.

Het onderhandelingsakkoord bestaat uit de onderstaande elementen.

Nederland eerbiedigt de uitspraken van de rechter over het vigerende bilaterale sociale zekerheidsverdrag en past die uitspraken toe op de gevallen tot de wijziging per 1 januari 2016. Concreet betekent dit dat er geen woonlandbeginsel wordt toegepast voor uitkeringen op grond van de Algemene Nabestaandenwet

¹ Kamerstuk 34 052, nr. 12.

² Kamerstuk 26 448, nr. 515.

³ Kamerstuk 26 448, nr. 522.

(Anw), de Regeling werkhervatting gedeeltelijke arbeidsongeschikten (WGA-vervolguitkering), de Toeslagenwet (TW) in het kader van een arbeidsgeschiktheiduitkering en de kinderbijslag wanneer deze uitkeringen zijn toegekend vóór 1 januari 2016. Hierbij zij opgemerkt dat in geval van opzegging van het verdrag deze uitkeringen op grond van de rechterlijke uitspraken ook zouden doorlopen zonder dat toepassing van het woonlandbeginsel mogelijk zou zijn⁴.

Datum
29 september 2015
Onze referentie
2015-0000258451

Voorts zal er een financiële tegemoetkoming plaatsvinden inzake de toepassing van het woonlandbeginsel voor Anw-gerechtigden van vóór 1 juli 2012 (datum inwerkingtreding Wet woonlandbeginsel) alsof zij in bezwaar of beroep zouden zijn gegaan voor de periode die loopt van 1 januari 2013 tot 1 maart 2014.

Tevens is afgesproken dat het woonlandbeginsel wordt ingevoerd voor nieuwe nabestaandenuitkeringen en WGA-vervolguitkeringen vanaf 1 januari 2016 door de Anw-uitkering te verminderen met een vast percentage van 10% op het bedrag dat betaald wordt in Nederland voor de gehele duur van het recht. Momenteel wordt zoals eerder aan uw Kamer gemeld een Associatiebesluit tussen Marokko enerzijds en de lidstaten van de Europese Unie anderzijds door de Europese Commissie voorbereid. Na de inwerkingtreding van het Associatiebesluit kan het woonlandbeginsel niet meer worden toegepast op nabestaandenuitkeringen en WGA-vervolguitkeringen voor gerechtigden woonachtig in Marokko. De vermindering wordt op dat moment teniet gedaan. Op dit moment is de verwachting dat de behandeling van het Associatiebesluit met Marokko in 2016 in de Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken zal plaatsvinden.

Ook is afgesproken dat het woonlandbeginsel ingevoerd wordt op nieuwe uitkeringsgerechtigden Toeslagenwet in het kader van de arbeidsongeschiktheid vanaf 1 januari 2016 volgens het volgende schema:

- voor nieuwe gerechtigden waarvan het recht begint in 2016 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 10% voor de gehele duur van het recht;
- voor nieuwe gerechtigden waarvan het recht begint in 2017 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 20% voor de gehele duur van het recht;
- voor nieuwe gerechtigden 2018 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 30% voor de gehele duur van het recht;
- voor nieuwe gerechtigden vanaf 2019 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 40% voor de gehele duur van het recht.

Daarnaast is afgesproken dat het recht op export van kinderbijslag voor nieuwe gerechtigden van 1 januari 2016 tot en met 31 december 2020 behouden blijft. Deze uitkeringen zullen worden betaald tot het kind de leeftijd van 18 jaar heeft bereikt. Op de nieuwe kinderbijslaguitkeringen die in deze periode verstrekt worden, zal het woonlandbeginsel worden toegepast volgens het volgende schema:

⁴ Zie ook Kamerstuk 34 052, nr. 8

- voor kinderen geboren in 2016 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 10% voor de gehele duur van het recht;
- voor de kinderen geboren in 2017 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 20% voor de gehele duur van het recht;
- voor de kinderen geboren in 2018 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 30% voor de gehele duur van het recht;
- voor kinderen geboren in 2019 en 2020 wordt de Nederlandse uitkering verminderd met een vast percentage van 40% voor de gehele duur van het recht.

Datum
29 september 2015

Onze referentie
2015-0000258451

Het toekomstig Associatiebesluit met Marokko heeft geen invloed op de toepassing van het woonlandbeginsel op de Toeslagenwet in het kader van de arbeidsongeschiktheid en de kinderbijslagen. Dit betekent dat het principe van het woonlandbeginsel op deze wetten van toepassing blijft.

Vanaf 1 januari 2021 zal de export van kinderbijslag voor nieuwe gerechtigden definitief stopgezet worden. Hiermee wordt het verdrag in overeenstemming gebracht met de Wet herziening exportbeperking kinderbijslag.

Tot slot is ten aanzien van de beperking van de werelddekking bij tijdelijk verblijf in het kader van de Zorgverzekeringswet afgesproken dat de daarvoor noodzakelijke wijziging in het verdrag met Marokko ingaat per 1 januari 2021. Het wetsvoorstel dat ziet op beëindiging van de werelddekking bij tijdelijk verblijf is momenteel in voorbereiding.

Nu er een overeenkomst gesloten is met Marokko over aanpassing van het bilaterale socialezekerheidsverdrag tussen onze beiden landen en deze overeenkomst tegemoet komt aan de motie Schut-Welkzijn/Dijkgraaf van 10 juni 2014 zal ik het kabinet voorstellen om het wetsvoorstel tot goedkeuring van het voornemen tot opzegging van het bilaterale socialezekerheidsverdrag met Marokko⁵ in te trekken.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

L.F. Asscher

⁵ Kamerstuk 24 052, nr. 1-3.